

СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Головне управління Служби безпеки України в Донецькій та Луганській областях
2 управління (з дислокацією у м. Маріуполь Донецької області)

Слідчий відділ

вул. Архітектора Нільсена, 33, м. Маріуполь, Донецької області, 87515, тел. (0629) 52-53-94

www.ssu.gov.ua, Код ЄДРПОУ 20001504

ПОВІДОМЛЕННЯ

про зміну раніше повідомленої підозри та про нову підозру

м. Дніпро

05.05.2023

Старший слідчий в особливо важливих справах слідчого відділу 2 управління (з дислокацією у м. Маріуполь Донецької області) ГУ СБУ в Донецькій та Луганській областях майор юстиції Сокол Володимир Андрійович, розглянувши матеріали досудового розслідування у кримінальному провадженні № 22022050000006401, внесеному до ЄРДР 07.11.2022, та встановивши наявність достатніх доказів для зміни раніше повідомленої підозри та для нової підозри у вчиненні кримінального правопорушення, відповідно до ст. ст. 40, 42, 276, 277, 278, 279 КПК України,

ПОВІДОМИВ:

Серьоженка Олександра Анатолійовича,
17.03.1965 року народження, громадянина

про те, що він підозрюється у вчиненні умисних дій з метою зміни меж території та державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, за попередньою змовою групою осіб, тобто у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 110 КК України, та у участі в організації незаконного референдуму на тимчасово окупованій території, за попередньою змовою групою осіб, тобто у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 28, ч. 5 ст. 111-1 КК України.

1. Умисні дії з метою зміни меж території та державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, за попередньою змовою групою осіб.

Верховною Радою Української Радянської Соціалістичної Республіки 24.08.1991 схвалено «Акт проголошення незалежності України», яким урочисто проголошено незалежність України та створення самостійної української держави - України. У преамбулі Декларації про державний суверенітет України від 16.07.1990 вказано, що Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки проголошує державний суверенітет України як верховенство, самостійність, повноту і неподільність влади Республіки в межах її території та незалежність і рівноправність у зовнішніх зносинах. Відповідно до розділу V Декларації, територія України в існуючих кордонах є недоторканою і не може бути змінена та використана без її згоди. Україна самостійно визначає адміністративно-територіальний устрій та порядок утворення національно-адміністративних одиниць.

Рішенням Конституційного Суду України № 3-зп від 11.07.1997 зазначено, що засади конституційного ладу в Україні закріплені у розділах I, III та XIII Основного Закону України - Конституції України.

Зокрема, положеннями статей 1 та 2 Конституції України визначено, що Україна є суверенною і незалежною, демократичною, соціальною, правовою, унітарною державою, суверенітет України поширюється на всю її територію, яка в межах існуючого кордону є цілісною і недоторканою.

Відповідно до ст. 5 Конституції України, носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ. Народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування. Право визначати і змінювати конституційний лад в Україні належить виключно народові і не може бути узурповане державою, її органами або посадовими особами.

Відповідно до Рішень Конституційного Суду № 6-рп/2005 від 05.10.2005, № 6-рп/2008 від 16.04.2008 зазначені норми визначають, що влада народу є первинною, єдиною і не відчуженою та здійснюється народом шляхом вільного волевиявлення через вибори, референдум, інші форми безпосередньої демократії у порядку визначеному Конституцією та законами України, через органи державної влади та органи місцевого самоврядування, сформовані відповідно до Конституції та законів України. Тільки народ має право безпосередньо шляхом всеукраїнського референдуму визначати конституційний лад в Україні, який закріплюється Конституцією України, а також змінювати конституційний лад внесенням змін до Основного Закону України в порядку, встановленому його розділом XIII.

Стаття 6 Конституції України передбачає, що державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову. Органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України.

Відповідно до ч. 1 ст. 17, ч. 1 ст. 65 Конституції України захист незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України є справою всього Українського народу та обов'язком громадян України, а на території

України забороняється створення і функціонування будь-яких збройних формувань, не передбачених законом.

Статтями 69, 72 та 73 Конституції України передбачено, що народне волевиявлення здійснюється через вибори, референдум та інші форми безпосередньої демократії. Всеукраїнський референдум призначається Верховною Радою України або Президентом України відповідно до їхніх повноважень, встановлених цією Конституцією. Виключно всеукраїнським референдумом вирішуються питання про зміну території України.

Статтями 132, 133 Конституції України визначено, що територіальний устрій України ґрунтується на засадах єдності та цілісності державної території, поєднання централізації і децентралізації у здійсненні державної влади, збалансованості і соціально-економічного розвитку регіонів, з урахуванням їх історичних, економічних, екологічних, географічних і демографічних особливостей, етнічних і культурних традицій. До системи адміністративно-територіального устрою України входить АР Крим, області, зокрема, Донецька область, а також райони, міста, райони у містах, селища і села.

У березні - квітні 2014 року в м. Донецьку та інших населених пунктах Донецької області розпочалася збройна агресія Російської Федерації шляхом неоголошених та прихованих вторгнень підрозділів збройних сил та інших силових відомств Російської Федерації, організації та підтримки терористичної діяльності та діяльності, направленої на зміну меж території та державного кордону України в порушення порядку, встановленого Конституцією України.

Так, 07.04.2014 у м. Донецьку Донецької області видано «Акт о провозглашении государственной самостоятельности Донецкой народной республики», яким публічно закликало місцеве населення до проведення 11.05.2014 так названого «загального обласного референдуму» на території Донецької області з питання визнання державної самостійності «ДНР» та чинення збройного опору державній владі України, військовим підрозділам Міністерства оборони України та Міністерства внутрішніх справ України. При цьому протягом квітня-травня 2014 року в окремих містах Донецької області організовано та проведено низку мітингів з метою привернення уваги та схилення громадян України з числа місцевих мешканців до визнання державної самостійності «ДНР».

За таких обставин 11.05.2014 в окремих містах та районах Донецької області всупереч законодавству України проведено так названий «загальний обласний референдум», за результатами якого 12.05.2014 проголошено про суверенітет «ДНР» на території Донецької області.

Надалі представниками самопроголошеної «ДНР», які контролюються окупаційною адміністрацією Російської Федерації, з числа своїх громадян та місцевого населення області сформовано політично-управлінські (т. зв. «органи державної влади ДНР») та силові органи.

Так, на учасників органів силового блоку покладено обов'язки підтримки збройної агресії Російської Федерації та вчинення дій, направлених на зміну меж території та державного кордону України в порушення порядку, встановленого Конституцією України, зокрема шляхом:

- систематичної організації та здійсненні актів застосування збройної сили проти держави України у особі Збройних Сил України, інших військових формувань, Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції України, зокрема шляхом ведення збройного опору, незаконної протидії та перешкоджання виконанню їх службових обов'язків, обстрілів населених пунктів тощо;

- створення не передбачених законом озброєних підрозділів та участь у їх діяльності;

- вербування нових учасників до складу силового блоку «ДНР» та, організація їх у групи, навчання, озброєння та керівництво їхніми діями;

- захоплення населених пунктів, будівель, військових частин та інших об'єктів на території Донецької області з метою їх виводу з-під контролю органів державної влади України та їх включення до самопроголошеного псевдодержавного утворення «ДНР»;

- захоплення чи заволодіння у інший спосіб зброєю, боєприпасами, вибуховими речовинами, військовою технікою, транспортними засобами з метою оснащення незаконних збройних формувань, які вчиняють дії, направлені на зміну меж території та державного кордону України в порушення порядку, встановленого Конституцією України;

- координації та узгодження своїх дій з діями регулярних з'єднань і підрозділів збройних сил та інших військових формувань Російської Федерації, підпорядкованих і скеровуваних ними російських радників та інструкторів, з метою спільного та ефективного протистояння Збройним Силам України, іншим військовим формуванням;

- блокування виконання правоохоронними органами та підрозділами Збройних Сил України передбачених Конституцією та законодавством України функцій на тимчасово окупованій території України;

- силового подолання опору цивільного населення окупаційній адміністрації шляхом фізичної розправи та незаконного позбавлення волі;

- силової підтримки учасників органів політичного та управлінського блоку незаконних утворень «ДНР», захопленні, укріпленні та охороні зайнятих ними будівель та споруд.

Водночас, на учасників органів політичного блоку покладено обов'язки підтримки збройної агресії Російської Федерації та вчинення дій, направлених на зміну меж території та державного кордону України в порушення порядку, встановленого Конституцією України, шляхом:

- створення та участі в діяльності окупаційної адміністрації Російської Федерації, яку складають її державні органи і структури, функціонально відповідальні за управління тимчасово окупованими територіями України, та підконтрольні Російській Федерації самопроголошені органи, які узурпували виконання владних функцій на тимчасово окупованих територіях Донецької області;

- видачі нормативно-правових актів від імені окупаційної адміністрації Російської Федерації та самопроголошених органів влади «ДНР»;

- проведення агітаційної роботи серед населення щодо діяльності псевдодержавного утворення «ДНР» з метою схилення їх до участі у вказаній організації, приховування факту збройної агресії Російської Федерації проти України, отримання підтримки власної діяльності серед мешканців східних регіонів України;

- організація збору, отримання матеріальної і фінансової допомоги від інших учасників організації та осіб, лояльно налаштованих до їх діяльності, а також її розподілу;

- налагодження взаємодії з незаконним псевдодержавним утворенням «ДНР» та її лідерами з метою координації дій, спрямованих на насильницьку зміну конституційного ладу України;

- налагодження взаємодії з прихильниками злочинної діяльності, що перебувають за кордоном з метою координації дій, отримання матеріальної і гуманітарної допомоги та озброєння, а також залучення іноземних громадян для протидії правоохоронним органам та Збройним Силам України;

- координація та узгодження своїх дій з радниками та інструкторами Російської Федерації, з метою спільного та ефективного протистояння Збройним Силам України, іншим військовим формуванням, та вчинення умисних дій, спрямованих на зміну меж території та державного кордону України в порушення порядку, встановленого Конституцією України;

- налагодження взаємодії з місцевими та закордонними засобами масової інформації з метою їх використання для агітації, висвітлення діяльності «ДНР», дискредитації діяльності органів державної влади України та осіб, задіяних у ході проведення антитерористичної операції і заходах із забезпечення національної безпеки і оборони, стримування і відсічі російської збройної агресії в Донецькій та Луганській областях, та формування думки серед населення про законність власних дій;

- надання матеріальної та організаційної допомоги учасникам силового блоку «ДНР» для забезпечення їх протиправної діяльності;

- забезпечення учасників «ДНР» транспортом, символікою, агітаційними матеріалами тощо.

При цьому, кожний учасник органів політичного та силового блоків «ДНР» (у т. ч. які долучалися в подальшому до їх складу) усвідомлював, що головним їх завданням є підтримка збройної агресії Російської Федерації та зміна меж території та державного кордону України в порушення порядку, встановленого Конституцією України.

В результаті вищезазначених подій значна кількість території та населених пунктів Донецької області протягом квітня-вересня 2014 року опинилась під контролем регулярних з'єднань і підрозділів збройних сил та інших військових формувань Російської Федерації, підпорядкованих і скеровуваних ними російських радників та інструкторів, окупаційних адміністрацій Російської Федерації на території Донецької області, які Законом України «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях» № 2268-VIII від 18.01.2018, Постановою Верховної Ради України «Про визнання окремих

районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей тимчасово окупованими територіями» № 254-VIII від 17.03.2015 та Закону України «Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей» № 1680-VII від 16.09.2014 визнані тимчасово окупованими територіями.

Одночасно, з метою зміни меж території та державного кордону України в порушення порядку, встановленого Конституцією України, на тимчасово окупованій частині Донецької області з числа представників політичного блоку «ДНР» створено органи і структури, функціонально відповідальні за управління тимчасово окупованими територіями України, які узурпували виконання владних функцій, та, згідно з Законом України «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях» № 2268-VIII від 18.01.2018, є органами окупаційної адміністрації Російської Федерації.

Так, 15.12.2015 на тимчасово окупованій території Донецької області представниками так званої «ДНР» прийнято документ з ознаками нормативності «конституцію Донецької народної республіки». Відповідно до вказаного документу, одним із так званих «органів влади ДНР» є «народна рада Донецької народної республіки – парламент Донецької народної республіки», котрий є постійно діючим вищим та єдиним законодавчим (представницьким) органом державної влади «Донецької Народної Республіки», обирається на чотири роки та складається із 100 депутатів.

До повноважень вказаного «органу», відповідно до так званої «конституції ДНР», серед іншого, входять:

- прийняття «Конституції Донецької Народної Республіки» та «законів Донецької Народної Республіки», внесення до них змін;
- прийняття «постанов Народної Ради Донецької Народної Республіки» та внесення до них змін;
- встановлення адміністративно-територіального устрою «Донецької Народної Республіки» та порядку його зміни;
- розгляд питань щодо зміни кордонів «Донецької Народної Республіки»;
- призначення референдуму «Донецької Народної Республіки»;
- затвердження угоди про зміну кордонів «Донецької Народної Республіки».

Місцем розташування вказаного псевдооргану є: Донецька область, м. Донецьк, Ворошиловський район, вул. Пушкіна, буд. 7б.

21 лютого 2022 року керівники російських окупаційних адміністрацій на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей звернулися до Президента Російської Федерації з проханням визнати незалежність так званих Донецької та Луганської народних республік.

В цей же день, Президент Російської Федерації скликав позачергове засідання Ради безпеки Російської Федерації, де обговорено питання щодо доцільності визнання незалежності Донецької та Луганської народних республік.

Службові особи з числа вищого керівництва РФ, які входять до складу Ради безпеки РФ, публічно підтримали звернення Державної думи РФ та заявили про необхідність визнання Президентом РФ незалежності «Донецької народної

республіки» та «Луганської народної республіки», а одним із основних аргументів для прийняття такого рішення членами Ради безпеки РФ було проживання на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей громадян Російської Федерації, у кількості понад 800 тисяч осіб, а також понад 1,2 мільйонів осіб, котрі подали документи на громадянство РФ.

Цього ж дня Президент Російської Федерації підписав указ про визнання незалежності Донецької народної республіки та Луганської народної республіки.

У подальшому, президент Російської Федерації (далі – РФ), а також інші невстановлені на цей час досудовим розслідуванням представники влади РФ, діючи всупереч вимогам п. п. 1, 2 Меморандуму про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 05.12.1994, принципам Заключного акту Наради з безпеки та співробітництва в Європі від 01.08.1975 та вимогам ч. 4 ст. 2 Статуту ООН і Декларацій Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 09.12.1981 № 36/103, від 16.12.1970 № 2734 (XXV) від 21.12.1965 № 2131 (XX), від 14.12.1974 № 3314 (XXIX), віддали наказ на вторгнення підрозділів Збройних сил РФ (далі по тексту - ЗС РФ) на територію України.

24.02.2022 на виконання вищевказаного наказу військовослужбовці ЗС РФ шляхом збройної агресії, із застосуванням зброї незаконно вторглися на територію України через державні кордони України в Автономній республіці Крим, Донецькій, Луганській, Харківській, Херсонській, Миколаївській, Сумській, Чернігівській, інших областях та здійснили збройний напад на державні органи, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації, військові частини, інші об'єкти, які мають важливе народногосподарське чи оборонне значення, житлові масиви та інші цивільні об'єкти та здійснили окупацію частини території України, чим вчинили дії з метою зміни меж території та державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, що продовжується по теперішній час та призводить до загибелі значної кількості людей та інших тяжких наслідків.

24 лютого 2022 року указом Президента України № 64/2022, у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, на підставі пропозиції Ради національної безпеки і оборони України, відповідно до пункту 20 частини першої статті 106 Конституції України, Закону України «Про правовий режим воєнного стану» введено воєнний стан на всій території України, який неодноразово був продовжений.

Як наслідок, агресія ЗС РФ та інших військових формувань, що діють на їх боці, призвела до тимчасової окупації частини території Донецької області.

Громадянин України Серьоженко Олександр Анатолійович, 17.03.1965 року народження, усвідомлюючи вищенаведені обставини, діючи умисно, у невстановлений органом досудового розслідування час, але не пізніше 19.11.2018, був обраний на так званих «виборах до народної ради ДНР» так званим «депутатом народної ради ДНР».

19.09.2022 (більш точний час органом досудового розслідування не встановлено) до «голови ДНР» (стосовно якого досудове розслідування триває в

рамках іншого кримінального провадження) головою так званої «громадської палати ДНР» (стосовно якого досудове розслідування триває в рамках іншого кримінального провадження) з метою зміни меж території та державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, направлено звернення з ініціативою проведення на тимчасово окупованій території Донецької області так званого «референдуму» з питання приєднання до Російської Федерації на правах адміністративно-територіальної одиниці РФ (далі за текстом – референдум).

На підставі вказаного звернення, 20.09.2022 (більш точний час органом досудового розслідування не встановлений) у будівлі так званої «адміністрації Пролетарського району м. Донецька ДНР», за адресою: Донецька область, м. Донецьк, Пролетарський район, вул. Героїв Сталінграду, 1, головою «народної ради ДНР» (стосовно якого досудове розслідування триває в рамках іншого кримінального провадження) скликано та проведено позачергове засідання так званої «народної ради ДНР», у якому прийняв участь Серьоженко О.А., під час якого винесено на розгляд та одногосно прийнято так званий «Закон «О референдуме Донецкой Народной Республики по вопросу о вхождении в состав Российской Федерации на правах субъекта РФ» і постанову про призначення такого «референдуму», а «голова ДНР», підписав даний «закон», чим ввів його у дію. Серьоженко О.А., діючи умисно, за попередньою змовою групою осіб, з метою зміни меж території та державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, як «депутат народної ради ДНР» особисто схвально проголосував за його прийняття, шляхом підняття руки.

У подальшому, не пізніше 20.09.2022, на виконання вказаного документу так званою «Центральною виборчою комісією ДНР» (стосовно голови та членів якої здійснюється досудове розслідування в іншому кримінальному провадженні) організовано процес проведення зазначеного «референдуму», запланованого з 23.09.2022 по 27.09.2022 на усій тимчасово окупованій території Донецької області та на так званих «закордонних ділянках» та території рф, який фактично розпочався о 08 годині 00 хвилин 23.09.2022 та закінчився 27.09.2022 о 18 годині 00 хвилин. За результатами «референдуму» представники «ЦВК ДНР» оголосили, що за приєднання тимчасово окупованої території Донецької області до РФ проголосувало 99,23 %

Як наслідок 30.09.2022 президент рф ініціював зустріч із так званими «головами республік», а фактично тимчасово окупованих території Донецької, Луганської, Запорізької та Херсонської областей, у тому числі із так званим «головою ДНР», у м. Москва РФ (більш точні місце та час органом досудового розслідування не встановлені), в ході якої публічно визнав результати так званих «референдумів», у тому числі на тимчасово окупованій території Донецької області.

Під час вказаної зустрічі 30.09.2022, перебуваючи у м. Москва РФ (більш точні час та місце органом досудового розслідування не встановлено), так званий «голова ДНР» та президент РФ підписали так званий «договор между Российской Федерацией и Донецкой народной республикой о принятии в Российскую Федерацию Донецкой народной республики и образовании в

составе Российской Федерации новых субъектов» чим порушили територіальну цілісність України, у кордонах, визначених Конституцією України.

Таким чином, Серьоженко О.А. обґрунтовано підозрюється у вчиненні умисних дій з метою зміни меж території та державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, за попередньою змовою групою осіб, тобто у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 110 КК України.

2. Участь громадянина України в організації незаконного референдуму на тимчасово окупованій території, за попередньою змовою групою осіб.

За вищевказаних обставин, 20.09.2022 (більш точний час органом досудового розслідування не встановлений) у будівлі так званої «адміністрації Пролетарського району м. Донецька ДНР», за адресою: Донецька область, м. Донецьк, Пролетарський район, вул. Героїв Сталінграду, 1, головою «народної ради ДНР» (стосовно якого досудове розслідування триває в рамках іншого кримінального провадження) скликано та проведено позачергове засідання так званої «народної ради ДНР», у якому прийняв участь Серьоженко О.А., під час якого винесено на розгляд та одногосно прийнято так званий «Закон «О референдуме Донецкой Народной Республики по вопросу о вхождении в состав Российской Федерации на правах субъекта РФ» і постанову про призначення такого «референдуму», а «голова ДНР», підписав даний «закон», чим ввів його у дію. Серьоженко О.А., діючи умисно, за попередньою змовою групою осіб, з метою організації незаконного «референдуму», як «депутат народної ради ДНР» особисто схвально проголосував за його прийняття, шляхом підняття руки.

У подальшому, не пізніше 20.09.2022, на виконання вказаного документу так званою «Центральною виборчою комісією ДНР» (стосовно голови та членів якої здійснюється досудове розслідування в іншому кримінальному провадженні) організовано процес проведення зазначеного «референдуму», запланованого з 23.09.2022 по 27.09.2022 на усій тимчасово окупованій території Донецької області та на так званих «закордонних дільницях» та території рф, який фактично розпочався о 08 годині 00 хвилин 23.09.2022 та закінчився 27.09.2022 о 18 годині 00 хвилин. За результатами «референдуму» представники «ЦВК ДНР» оголосили, що за приєднання тимчасово окупованої території Донецької області до рф проголосувало 99,23 %

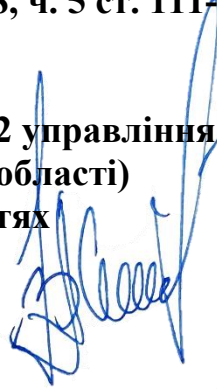
Як наслідок 30.09.2022 президент РФ ініціював зустріч із так званими «головами республік», а фактично тимчасово окупованих території Донецької, Луганської, Запорізької та Херсонської областей, у тому числі із так званим «головою ДНР», у м. москва рф (більш точні місце та час органом досудового розслідування не встановлені), в ході якої публічно визнав результати так званих «референдумів», у тому числі на тимчасово окупованій території Донецької області.

Під час вказаної зустрічі 30.09.2022, перебуваючи у м. москва рф (більш точні час та місце органом досудового розслідування не встановлено), так званий «голова ДНР» та президент рф підписали так званий «договор между Российской Федерацией и Донецкой народной республикой о принятии в Российскую

Федерацию Донецкой народной республики и образования в составе Российской Федерации новых субъектов» чим порушили територіальну цілісність України, у кордонах, визначених Конституцією України.

Таким чином, Серьоженко О.А., обґрунтовано підозрюється в участі в організації незаконного референдуму на тимчасово окупованій території, за попередньою змовою групою осіб, тобто у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 28, ч. 5 ст. 111-1 КК України.

Старший слідчий в ОВС слідчого відділу 2 управління
(з дислокацією у м. Маріуполь Донецької області)
ГУ СБУ в Донецькій та Луганській областях
майор юстиції

Володимир СОКОЛ

ПОГОДЖЕНО:

Прокурор у кримінальному провадженні –
прокурор Лівобережної окружної прокуратури
Донецької області

Олександр БІВАЛОВ

Права підозрюваного:

Конституція України

Стаття 28. Кожен має право на повагу до його гідності.

Ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню. Жодна людина без її вільної згоди не може бути піддана медичним, науковим чи іншим дослідям.

Стаття 29. Кожна людина має право на свободу та особисту недоторканність.

Ніхто не може бути заарештований або триматися під вартою інакше як за вмотивованим рішенням суду і тільки на підставах та в порядку, встановлених законом.

У разі нагальної необхідності запобігти злочинові чи його припинити уповноважені на те законом органи можуть застосувати тримання особи під вартою як тимчасовий запобіжний захід, обґрунтованість якого протягом сімдесяти двох годин має бути перевірена судом. Затримана особа негайно звільняється, якщо протягом сімдесяти двох годин з моменту затримання їй не вручено вмотивованого рішення суду про тримання під вартою.

Кожному заарештованому чи затриманому має бути невідкладно повідомлено про мотиви арешту чи затримання, роз'яснено його права та надано можливість з моменту затримання захищати себе особисто та користуватися правовою допомогою захисника.

Кожний затриманий має право у будь-який час оскаржити в суді своє затримання.

Про арешт або затримання людини має бути негайно повідомлено родичів заарештованого чи затриманого.

Стаття 55. Права і свободи людини і громадянина захищаються судом.

Кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб.

Кожен має право звертатися за захистом своїх прав до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Кожен має право після використання всіх національних засобів правового захисту звертатися за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних судових установ чи до відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна.

Кожен має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань.

Стаття 56. Кожен має право на відшкодування за рахунок держави чи органів місцевого самоврядування матеріальної та моральної шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб при здійсненні ними своїх повноважень.

Стаття 59. Кожен має право на правову допомогу. У випадках, передбачених законом, ця допомога надається безоплатно. Кожен є вільним у виборі захисника своїх прав.

Для забезпечення права на захист від обвинувачення та надання правової допомоги при вирішенні справ у судах та інших державних органах в Україні діє адвокатура.

Стаття 62. Особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду.

Ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні злочину.

Обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом, а також на припущеннях. Усі сумніви щодо доведеності вини особи тлумачаться на її користь.

У разі скасування вироку суду як неправосудного держава відшкодовує матеріальну і моральну шкоду, завдану безпідставним засудженням.

Стаття 63. Особа не несе відповідальності за відмову давати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначається законом.

Підозрюваний, обвинувачений чи підсудний має право на захист.

Засуджений користується всіма правами людини і громадянина, за винятком обмежень, які визначені законом і встановлені вироком суду.

Кримінальний процесуальний кодекс України

Стаття 42. Підозрюваний

Підозрюваний, обвинувачений має право:

- 1) знати, у вчиненні якого кримінального правопорушення його підозрюють;
- 2) бути чітко і своєчасно повідомленим про свої права, а також отримати їх роз'яснення у разі необхідності;
- 3) на першу вимогу мати захисника і зустріч із ним незалежно від часу в робочі, вихідні, святкові, неробочі дні до першого допиту з дотриманням умов, що забезпечують конфіденційність спілкування, а також після першого допиту - зустрічі без обмеження в часі та кількості у робочі, вихідні, святкові, неробочі дні; на участь захисника у проведенні допиту та інших процесуальних діях; на відмову від захисника в будь-який момент кримінального провадження; на отримання правової допомоги захисника за рахунок держави у випадках, передбачених цим Кодексом та/або законом, що регулює надання безоплатної правової допомоги, в тому числі у зв'язку з відсутністю коштів для оплати такої допомоги;
- 4) не говорити нічого з приводу підозри проти нього або у будь-який момент відмовитися відповідати на запитання;
- 5) давати пояснення, показання з приводу підозри чи в будь-який момент відмовитися їх давати;
- 6) вимагати перевірки обґрунтованості затримання;
- 7) у разі затримання – негайне повідомлення членів сім'ї, близьких родичів чи інших осіб про затримання і місце свого перебування;
- 8) збирати і подавати слідчому, прокурору, слідчому судді докази;
- 9) брати участь у проведенні процесуальних дій;
- 10) під час проведення процесуальних дій ставити запитання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення дій, які заносяться до протоколу;
- 11) застосовувати з додержанням вимог КПК України технічні засоби при проведенні процесуальних дій, в яких він бере участь. Слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд мають право заборонити застосовування технічних засобів при проведенні окремої процесуальної дії чи на певній стадії кримінального провадження з метою нерозголошення відомостей, які містять таємницю, що охороняється законом, чи стосуються інтимного життя особи, про що вноситься вмотивована постанова (ухвала);
- 12) заявляти клопотання про проведення процесуальних дій, про забезпечення безпеки щодо себе, членів своєї сім'ї, близьких родичів, майна, житла тощо;
- 13) заявляти відводи;
- 14) ознайомлюватися з матеріалами досудового розслідування, та вимагати відкриття матеріалів;
- 15) одержувати копії процесуальних документів та письмові повідомлення;
- 16) оскаржувати рішення, дії та бездіяльність слідчого, прокурора, слідчого судді;
- 17) вимагати відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, в порядку, визначеному законом, а також відновлення репутації, якщо підозра, обвинувачення не підтвердились;
- 18) користуватись рідною мовою, отримувати копії процесуальних документів рідною або іншою мовою, якою він володіє, та в разі необхідності користуватися послугами перекладача за рахунок держави.

Підозрюваний, який є іноземцем і тримається під вартою, має право на зустрічі з представником дипломатичної чи консульської установи своєї держави, яку йому зобов'язана забезпечити адміністрація місця ув'язнення.

Кримінальний кодекс України

Стаття 110. Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України

1. Умисні дії, вчинені з метою зміни меж території або державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, а також публічні заклики чи розповсюдження матеріалів із закликами до вчинення таких дій, -

караються позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років з конфіскацією майна або без такої.

2. Ті самі дії, якщо вони вчинені особою, яка є представником влади, або повторно, або за попередньою змовою групою осіб, або поєднані з розпалюванням національної чи релігійної ворожнечі, -

караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з конфіскацією майна або без такої.

Стаття 111⁻¹. Колабораційна діяльність

5. Добровільне зайняття громадянином України посади, пов'язаної з виконанням організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських функцій, у незаконних органах влади, створених на тимчасово окупованій території, у тому числі в окупаційній адміністрації держави-агресора, або добровільне обрання до таких органів, а також участь в організації та проведенні незаконних виборів та/або референдумів на тимчасово окупованій території або публічні заклики до проведення таких незаконних виборів та/або референдумів на тимчасово окупованій території -

караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк від десяти до п'ятнадцяти років та з конфіскацією майна або без такої.

Стаття 28. Вчинення кримінального правопорушення групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою або злочинною організацією

2. Кримінальне правопорушення визнається вчиненим за попередньою змовою групою осіб, якщо його спільно вчинили декілька осіб (дві або більше), які заздалегідь, тобто до початку кримінального правопорушення, домовилися про спільне його вчинення.

Про підозру мені повідомлено, пам'ятку про процесуальні права та обов'язки, копії процесуальних документів отримав:

Підозрюваний: _____

Захисник: _____

____:____ _____.____.2023

Повідомлення про підозру здійснив:

Старший слідчий в ОВС слідчого відділу 2 управління

(з дислокацією у м. Маріуполь Донецької області)

ГУ СБУ в Донецькій та Луганській областях

майор юстиції

Володимир СОКОЛ